

Aldurnar tala við serskiltum ljóði

Orð Jóannes Hansen
Myndir Jens Krisjan

Hann hevur búð í Fuglafirði alt sítt lív. Hann var 47 ár á sjónum, og nú hevur hann í knøpp 20 ár verið við til at reka virkseimi á landi, sum hevur við sjógvin at gera

Tað er varmakeldustevnu komandi vikuskifti, og vit ætla í tí sambandinum at gera eitt sindur burtúr Fuglafirði og fuglfirðingum í einum av bløðunum í hesi vikuni. Hevði tú kunnað gjørt so væl at tosa við onkran fuglfirðing.

Hetta var ynskið hjá blaðstjóranum, og hugskotið var har beinanvegin at hitta ein hin elsta vinnulívmannin í Føroyum.

Hann eitur Jákup Oluf á Lakjuni, og hóast hann fyrri júl fór um tey áttati, so er hann framvegis virkin. Saman við fyra øðrum eigur hann trolvirkið Vónina, og har hevur hann verið stjóri í mong ár. Nú er ein stjóri settur afturat, men Jákup Oluf hevur framvegis ábyrgd og er á arbeidsplassinum so at siga hvønn dag.

Hann er nevndarformaður í Beta, sum eigur teir sokallaðu Cuba trolararnar. Hann var stjóri í felagnum, men hann legði frá sær, tá virkseimi varð flutt úr Fuglafirði og út í Runavíkina. Teir heitu á hann um at koma í nevndina og at vera formaður. Tað játtaði hann, og har er hann framvegis.

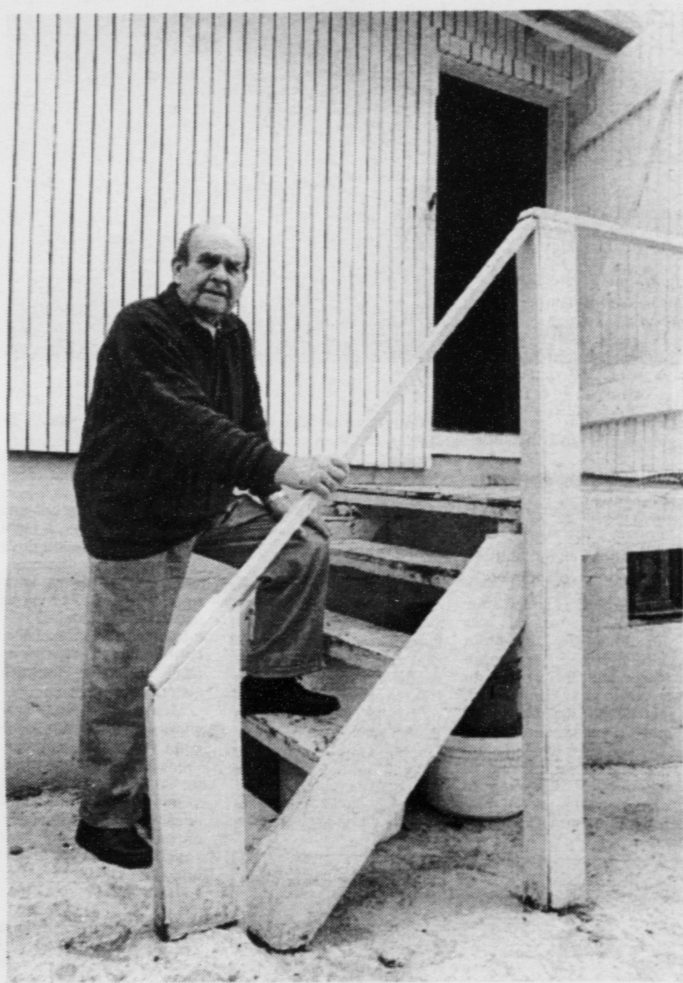
Mætast og skiljast

Jákup Oluf á Lakjuni er fuglfirðingur. Hann er føddur í Fuglafirði, og her hevur hann altíð búð og virkað í og út frá.

Hann heldur, at lívið hevur verið ríkt og spennandi:

– Eg havi fingið loyvi til at vera uppif nógvum, og eg kann siga, at uttan mun til, hvar eg havi verið, og hvat eg havi tykist við, so hevur tað verið spennandi, og eg havi kent tað soleiðis, at tað hevur altíð verið hugaligt at hugt frameftir. Eg var á sjónum í 47 ár, og eg havi so ofta sagt við konuna, at tá vit fóru avstað, so var størsta takið at koma út um Ennið. Tá fóru vit at gleða okkum til at koma heim aftur, og heimferðirnar vóru altíð nakað serligt. Hjá einum sjómanni snýr tað seg nógv um at møtast og skiljast, og hóast man trívst væl á sjónum, so eru tey har heima altíð fremst í huganum, og tú gleðir teg til at síggja tey aftur.

Jákup Oluf á Lakjuni eru giftur við Mariu ella Miú, elstu dóttir Ríkku og Victor Danielsen. Tey hava verið gift í meiri enn hálvt hundrad ár, og tey eiga seks synir. Dreingirnir eru eisini í meiriluta í tí næsta ættarliðnum. Av teimum 23

Jákup Oluf á Lakjuni á veg inn í seyðahúsið, har hann hevur nógvar hugnaligar løtur

barnabørnunum eru sekstan dreingir, men tá tað fyrsta í triðja ættarliðnum sá verðina sama dag, sum vit vóru á gátt, so var tað ein genta.

Beinrakin yrking

Pratið fellur niður á barn-dómsárinu, og á sangin, sum elsti sonurin, Victor á Lakjuni, hevur yrkt um smá-dreingin, sum spældi á sandinum og sum nú er ein gamal maður:

– Eg má siga, at hasin sangurin er so sera beinrakin. Hann sigur akkurat tað, sum eg upplivdi, tá eg var barn. Nú eri eg vordin ein gamal maður og hugsi ofta aftur á ta tíðina.

Hvussu var tann tíðin?

– Hon var góð, og hon var long. Tað tóktist sum hon tók ongan enda. Í mínum huga stendur árið 1927 – tá var eg 11 ára gamal – sum eitt so ógvuliga langt ár.

– Vit hildu til niðri á sandinum, har vit fmyndaðu okkum, at vit vóru til skips, trillaðu gjør, setti lokk eftir skurðunum og so mangt annað. Vit spældu eisini fítbólt har niðri. Innkast var bara, tá bólturin fór á sjógv. Var tað høgætt, so rak hann frá landi, og so fekk onkur karm, tí vit áttu bara ein bólt, og tað mátti leggjast nógv fyrri, so hann ikki fór til havs.

– Dreingirnir í býlingun-

drangi, Jóan Jakku Breiðáskar og Ingvarð Eliassen.

Sóu frameftir

– Tað vóru fimm flokkar í skúlanum í Fuglafirði tá, og mær dámdi einki at ganga í skúla. Vit vistu, at vit skuldu gerast sjómenn. Tað vóru bara børnini hjá reiðarunum og keypmannunum, og kanska sýslumanninum, sum hildu fram við skúlagongdini. Hinir dreingirnir skuldu verða skipsmenn, og tað sóu vit fram ímóti.

– Vit høvdu torv á Ytra dali, har timburhandilin nú er, og eg minnst væl, tá eg onkra ferðina við leyp í nakkanum sá onkran eingilskan trolara á Pollinum. Longsilin í mær var at gerast sjómaður.

– Vit vóru ellivu systkin. Tað var nógv fiskaarbeiði um sumrarar, og mamma gekk í fisk. Vit plagdu at hjálpa henni, og tað gjørdi, at hon vann eitt sindur meiri. Alt fiskaarbeiðið varð lønt eftir avriki.

– Um vetrarnar gjørdi vit nyttu við at bera kava. Eingi frystari vóru, men tað var íshús í bygðini, og vit fingu nøkur oyru fyrri hvønn kavaleypin.

Fyrstu skipsárin

Jákup Oluf á Lakjuni fór til skips í 1931. Tað var við klaksvíksskipinum Fugloy. Simun Fugløg fæddi skipið, sum Jóan Jakku á Viðareidi átti. Hann var giftur Billu, sum var fastur at Jákup Olufi, og pápi hansara Poul Øregaard ella Poul á Lakjuni, sum hann var nevndur, var kokkur.

– Eg minnst, at vit vóru tveir túrar á Eysturlandinum hetta árið. Eg fekk 1200 fiskar báðar túrarnar, og úrtøka mín var tilsaman 157 krónur.

Kennir nógv fólk

Jákup Oluf á Lakjuni lærði til setiskipara veturin 1941/42, og tað, ið eftir var av krígnum sigldi hann við Vón, sum Sigurd Simonsen átti. Skipið var bygt á

Tórshavnar Skipasmiðju, og hetta var fyrsta skip, sum varð bygt í Føroyum.

Í 1946 fór Jákup Oluf at fara Vón, og tað gjørdi hann til á heysti í 1949, og eftir at hava verið við fleiri trolarum í styttri skifti, fór hann í 1952 at sigla sum stýrimaður við trolarunum hjá Kjølbri, har Kaj Johannesen var skipari.

– Eg var í tí reiðarinum í ellivu ár, og eg má siga, at tað dámdi mær stak væl. Gamli Kjølbri og Evald Kjølbri vóru teir, sum stóðu fyrri, og teir vóru tveir stás menn.

Í 1964 var Jákup Oluf biðin at vera skipari á Ólavi Halga, sum Samvinnufelagið í Fuglafirði átti. Har var hann 12 ár, og tað er iva-leyst frá tí tíðini, at flestu fuglfirðingar minnst Jákup Oluf á Lakjuni best.

– Har vóru nógvir menn við í styttri ella longri tíð, og nógvir fulgfirðingar og dreingir aðra staðni frá stóðu ú fyrstu ferð á skipsdekki umboð hjá okkum. Tað er ein rúgva av fólki, sum heilsar, tí teir sum ungir hava verið saman við mær, og tað er tíverri so langt frá altíð, at eg kenni teir beinanvegin.

– Tað er ikki so langt síðani, at ein miðaldrandi maður kom inn á gólvíð eitt kveldið. Hann biðaði eftir farti í nakrar tímar, og hann segði seg ongan annan kenna her í bygðini uttan meg. Hann hevði verið við mær til skips, tá hann var blaðungur, men eg kendi hann ikki beinanvegin. Hann var tilkomin maður, og hevði fingið álitisstarv á sjónum.

Havið drøgur

Jákup Oluf var farin um tey seksti, tá hann legðist uppi:

– Tað kom seg bara soleiðis. Olaf Olsen, sum eisini er ein av áðarnum av trolverkstaðnum Vón, bað meg koma at hjálpa til, og tá hann gjørdist landsstýrismaður í 1981, bleiv eg stjóri bæði í trolvirkinum og

KEF Bang & Olufsen SONY LUXEMAN Sherwood Gram Electrolux Vølund VOSS

Við LM-Handlinum inn í næsta artusund! Tlf. 11248